

pris, reklame, service o. s. v., men han vil være ikke så lidt skeptisk over for de modtagne svar. Man kan jo risikere, at det går, som når man spørger folk, hvad der er vigtigst: solen eller månen, og man får svaret, at det må være månen, for den lyser om natten, hvor det er mørkt, medens solen lyser om dagen, hvor det er lyst alligevel.

I det hele taget virker efterprøvnngen af de enkelte hypoteser som det mindst overbvisende i bogen. Den formelle statistiske analyse synes i hvert fald for visse problemers vedkommende at være en lidt håndfast metode i disse tilfælde. Selv om Wärneryds forsøg på at opnå så stor eksakthed som mulig er prisværdig, får man til gengæld undertiden indtrykket af større nøjagtighed, end materialet kan svare til. De mange decimaler i talangivelser, hyppigst procenttal, giver indtryk af større nøjagtighed end berettiget. Ikke mindst da procenttallene for visse grupperes vedkommende angives på et meget lille materiale. Og hvorfor angive, at flertallet i en gruppe har den eller den opfattelse, når det viser sig, at gruppen består af 4 virksomheder? Flertallet må vel så nødvendigvis være 3.

Der kan rejses yderligere indvendinger, såvel mod de anvendte metoder, som mod de konklusioner der drages. Men lad disse ligge. Det er vigtigere at fremhæve betydningen af det arbejde, som Wärneryd og hans medarbejdere har udført. Bogen vrimler med oplysninger, som er værdifulde og relevante, for teoretikeren såvel som praktikerne. Det er lykkedes at give en omfattende oversigt over et stort område, hvor vor viden hidtil har været spredt og tilfældig. Og hvad der ikke mindst er af betydning: undersøgelsen synes at åbne adskillige veje for videre empirisk forskning fremover. Denne generelle undersøgelse bør følges op af detaljerede og mer dybtgående undersøgelser af snævrere afgrænsede fagområder og måske også inden for et mere

begrænset antal virksomheder. Der er nok at tage fat på.

Bjarke Fog.

P. P. Sveistrup: Indledning til studiet af driftsøkonomi, 4. udgave, København 1955, 343 sider, kr. 24,50.

Første del af lektor Sveistrups 3 binds fremstilling af driftsøkonomiens problemer foreligger hermed i 4. udgave. Mens de 2 efterfølgende dele behandler henholdsvis salget og anlægs- og finansieringspolitikken, er denne bogs genstand først og fremmest omkostnings- og organisationsproblemerne.

Det er i og for sig forbløffende, at det er muligt at give en så udtømmende behandling af denne emnekreds i en relativt lille bog – 340 små sider – når der samtidig er plads til en righoldig eksemplifikation i tekst og figurer. På sine steder er bogen da også ret kortfattet og kræver derfor en del selvstændig tænkning af læseren, en egenskab, der vel ikke ubetinget bør kritiseres hos en lærebog. Det største udbytte af læsningen fås utvivlsomt, når den suppleres med mundtlig undervisning, eller når der i forvejen haves kendskab til økonomiens grundbegreber. For selvstudium vil en mere systematisk fremadskridende behandling af stoffet være mere tjenlig.

I sin opbygning virker bogen nemlig ret diskontinuert, idet der sjældent er tale om nogen jævn overgang fra kapitel til kapitel. Afsnittenes rækkefølge synes ikke altid lige velmotiveret. Således optræder f. eks. den generelle del af omkostningslæren (kapitlerne om faste og variable omkostninger og om tilpasning) langt senere end behandlingen af arbejdslønnen, afskrivningerne og fælles og forenet produktion, hvilket fører til, at man flere steder i første halvdel af bogen opererer med faste omkostninger, inden man overhovedet når frem til en diskussion af relativiteten heri.

En ejendommelighed, der følger af bo-

pris, reklame, service o. s. v., men han vil være ikke så lidt skeptisk over for de modtagne svar. Man kan jo risikere, at det går, som når man spørger folk, hvad der er vigtigst: solen eller månen, og man får svaret, at det må være månen, for den lyser om natten, hvor det er mørkt, medens solen lyser om dagen, hvor det er lyst alligevel.

I det hele taget virker efterprøvningen af de enkelte hypoteser som det mindst overbvisende i bogen. Den formelle statistiske analyse synes i hvert fald for visse problemers vedkommende at være en lidt håndfast metode i disse tilfælde. Selv om Wärneryds forsøg på at opnå så stor eksakthed som mulig er prisværdig, får man til gengæld undertiden indtrykket af større nøjagtighed, end materialet kan svare til. De mange decimaler i talangivelser, hyppigst procenttal, giver indtryk af større nøjagtighed end berettiget. Ikke mindst da procenttallene for visse grupper vedkommende angives på et meget lille materiale. Og hvorfor angive, at flertallet i en gruppe har den eller den opfattelse, når det viser sig, at gruppen består af 4 virksomheder? Flertallet må vel så nødvendigvis være 3.

Der kan rejses yderligere indvendinger, såvel mod de anvendte metoder, som mod de konklusioner der drages. Men lad disse ligge. Det er vigtigere at fremhæve betydningen af det arbejde, som Wärneryd og hans medarbejdere har udført. Bogen vrimler med oplysninger, som er værdifulde og relevante, for teoretikeren såvel som praktikerne. Det er lykkedes at give en omfattende oversigt over et stort område, hvor vor viden hidtil har været spredt og tilfældig. Og hvad der ikke mindst er af betydning: undersøgelsen synes at åbne adskillige veje for videre empirisk forskning fremover. Denne generelle undersøgelse bør følges op af detaljerede og mer dybtgående undersøgelser af snævrere afgrænsede fagområder og måske også inden for et mere

begrænset antal virksomheder. Der er nok at tage fat på.

Bjarke Fog.

P. P. Sveistrup: Indledning til studiet af driftsøkonomi, 4. udgave, København 1955, 343 sider, kr. 24,50.

Første del af lektor Sveistrups 3 binds fremstilling af driftsøkonomiens problemer foreligger hermed i 4. udgave. Mens de 2 efterfølgende dele behandler henholdsvis salget og anlægs- og finansieringspolitikken, er denne bogs genstand først og fremmest omkostnings- og organisationsproblemerne.

Det er i og for sig forbløffende, at det er muligt at give en så udtømmende behandling af denne emnekreds i en relativt lille bog – 340 små sider – når der samtidig er plads til en righoldig eksemplifikation i tekst og figurer. På sine steder er bogen da også ret kortfattet og kræver derfor en del selvstændig tænkning af læseren, en egenskab, der vel ikke ubetinget bør kritiseres hos en lærebog. Det største udbytte af læsningen fås utvivlsomt, når den suppleres med mundtlig undervisning, eller når der i forvejen haves kendskab til økonomiens grundbegreber. For selvstudium vil en mere systematisk fremadskridende behandling af stoffet være mere tjenlig.

I sin opbygning virker bogen nemlig ret diskontinuert, idet der sjældent er tale om nogen jævn overgang fra kapitel til kapitel. Afsnittenes rækkefølge synes ikke altid lige velmotiveret. Således optræder f. eks. den generelle del af omkostningslæren (kapitlerne om faste og variable omkostninger og om tilpasning) langt senere end behandlingen af arbejdslønnen, afskrivningerne og fælles og forenet produktion, hvilket fører til, at man flere steder i første halvdel af bogen opererer med faste omkostninger, inden man overhovedet når frem til en diskussion af relativiteten heri.

En ejendommelighed, der følger af bo-

gens konstruktion, er det, at kapitlerne lader sig læse i ret vilkårlig rækkefølge som selvstændige, afsluttede afhandlinger. Symptomatisk er henvisninger til andre steder i bogen sjældent forekommende.

Sine steder kan teksten forekomme en kende upræcis. Således virker det lidt uheldigt at sige om i en tidligere periode afholdte omkostninger, at de er faste og urørlige, „idet pengene er gået ud af kassen“ (p. 130). Ligeledes kan der sættes et spørgsmåltegn ved bemærkningen på p. 174 om, at formålet med de ordinære afskrivninger er på det tidspunkt, anlægget er udslidt, at have de på anskaffelsestidspunktet anbragte midler disponible. Senere påpeges imidlertid det helt centrale omkostningselement i afskrivningerne. Figurerne kunne i visse tilfælde gøre krav på lidt mere forklarende tekst. I fig. 31 c må grænseomkostningskurven bestå af to grene. I fig. 36 er 45°-vinklen helt afhængig af, at man har samme målestok ud af akserne. Men dette er selvfølgelig detaljer.

Sammenfattende kan man vel sige, at i betragtning af de over 12 år, der er gået mellem 3. og 4. udgave, kunne man måske undre sig over, at der ikke er sket større ændringer i bogen end tilfældet er. Stoffet er forøget med 40 sider i form af indskud i den tidligere tekst. Herved er der bl. a. sket omtale af kontributions-systemet, beregning af trafikintensitet og betydningen af statistisk kontrol.

Efter anmelderens opfattelse ville forfatteren dog gennem en egentlig omredaktion af værket – tildels efter noget mere traditionelle linjer – kunne have fået en væsentlig større læserkreds i tale.

J. Børghlum Jensen.

O. E. E. C.: *Statistics of National Product and Expenditure*, No. 2, 1938 and 1947 to 1955. O. E. E. C., 2, Rue Andre-Pascal, Paris, 16e, 1957. Ca. 14 kr.

Dette er en ny, forbedret og forøget udgave af O. E. E. C.-landenes nationalindkomststatistik og statistik over vigtige makrostørrelser. Som sådan giver den dels et godt grundlag for orienteringen om den økonomiske udvikling i de forskellige lande i efterkrigstiden, dels giver den gode muligheder for sammenligninger landene imellem, og sluttelig er den ikke nogen dårlig kilde for tal til generelle analyser.

Det 211 sider store værk er inddelt i 3 hoveddele. Den første på 100 sider omfatter nationalindkomst-statistik, herunder et afsnit med sammenlignende statistik: forskellige makrostørrelser målt i totalmængder, mængder pr. capita, mængdeændringer samt prisindex og terms of trade. Dets andet underafsnit har dels de samme størrelser, dels en række for alle O. E. E. C.-landene under eet, og tredje underafsnit indeholder nationalproduktet og dets sammensætning målt i faste priser for de forskellige lande.

Anden hoveddel på 70 sider er helliget en detaljeret gennemgang af kilderne.

Tredje hoveddel indeholder vigtige produktions- og forbrugsstørrelser for de forskellige lande. De er gjort sammenlignelige ved omregning til dollars.

Alt i alt betegner bogen endnu et skridt på vejen frem mod en standardiseret europæisk makro-statistik, der bliver mere og mere troværdig.

Erik Johnsen.

Allan Warren: *Business Terms and Concepts*, 2. udvidede udgave, kr. 9,75.

Aschehoug Dansk Forlag A/s, 1957.

Ifølge forfatterens forord er denne bog bergnet for „commercial students“; heriblandt specielt dem, der gennem deres studium ikke lærer de glosser at kende, som de har brug for hver anden dag i deres senere praksis, kan anmelderen tilføje.

En handelsordbog må vel altid være inkomplet. Tænk blot på at skulle formu-